
JMG

Kandidatuppsats 15 hp

Det bortglömda valet?

– En kvantitativ undersökning av mediernas bevakning
kring Europaparlamentsvalet 2009

Författare: Elin Kullander & Sara Lundin

Handledare: Mats Ekström

Termin: VT14

Kurskod: JU1532

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

- Title:** Det bortglömda valet? – En kvantitativ undersökning av mediernas bevakning kring Europaparlamentsvalet 2009
- Authors:** Elin Kullander and Sara Lundin
- Subject:** The media coverage of the election of the European parliament 2009
- Term:** Spring 2014
- Supervisor:** Mats Ekström, JMG, Gothenburg University
- Pages/words:** 44/11 065
- Purpose:** The purpose has been to investigate how great the media coverage was on the European parliament elections in 2009 and then compare the result to previous elections. The discussion is based on media's role as a multiplier in a democracy.
- Method:** We have used a quantitative method and studied the media coverage in four Swedish newspapers 23 days before the Swedish election on 7th of June 2009.
- Results:** We have come to the conclusion that media is in fact meeting its democratic role as a multiplier, in any case as long as we only take in conclusion the amount of articles that has been published. We have seen that the media coverage for the first time has increased both in number of articles and in how big the articles were. However, we have to take into account that this does not have to mean a "greater" amount of democracy since we have not done a more qualitative analysis of the information. On subjects it seems that the articles more and more concern the low voter turnout and less about different subjects which the parliament is actually deciding about.
- Keywords:** Europaparlamentsvalet, mediebevakning, informationsförmedlare, demokrati

Innehåll

Abstract	2
Tabellförteckning	4
Diagramförteckning	4
Förklaring av förkortningar	5
Inledning	6
Tidigare forskning	9
Teori	12
Demokrati	12
Mediernas roll i en demokrati	13
Massmedias roll inom globalt medborgarskap	13
Dagordningsteori	15
Metod, material och urval	16
Resultat	19
Hur mycket rapporterades det om Europaparlamentsvalet 2009 och i vilken omfattning exponerades artiklarna med bild och på förstasida?	19
Vilken typ av artiklar bestod rapporteringen av och vilka ämnen skrevs det om?	24
Hur stor del av rapporteringen bestod av åsikter framförda av partier, ledamöter eller kandidater?	28
Hur stor mängd av artiklarna var utbildande?	28
Analys	30
Slutsatser	34
Förslag på fortsatt forskning	34
Källförteckning	36
Appendix 1 Kodbok	38
Appendix 2 Kodförklaring	43

Figurförteckning

1	Förtydligande av ovan nämnda teorier utifrån mediernas roll som informationsförmedlare.....	15
---	---	----

Tabellförteckning

1	Antal nummer per media.....	20
2	Snittantalet artiklar i varje nummer (totala antalet artiklar).....	21
3	Artiklar per period, storlek separat.....	21
4	Spel-, sak- eller personrelaterade frågor (%).....	25
5	Uttrycks ett partis eller enskild kandidats åsikter i artikeln? (%)....	28
6	Hur utbildande är artiklarna? (%).....	29

Diagramförteckning

1	Antal artiklar per dag.....	22
2	Exponering på förstasidan.....	23
3	Exponering på förstasidan samt publicering med bild.....	24
4	Vilka ämnen har artiklarna handlat om? (%).....	26
5	Under vilken vinjett har artiklarna publicerats? (%).....	27

Förklaring av förkortningar

DN	Dagens Nyheter
Aftonbl.	Aftonbladet
SvD	Svenska Dagbladet
NSD	Norrländska Socialdemokraten
MEP	Member of the European Parliament (Europaparlamentsledamot)
EMU	Den ekonomiska och monetära unionen
SOU	Statens offentliga utredningar

Inledning

Europaparlamentsvalet har av många kallats "Det glömda valet". Intresset från medborgarna har alltid varit lågt och valdeltagandet i Sverige har aldrig nått över femtio procent¹. Man skulle kunna ställa sig frågan vem det är som har glömt bort valet, är det medierna som missat att rapportera eller är det medborgarna som glömt bort att läsa? Vi vill ta oss närmare svaret på den frågan genom att i denna uppsats undersöka hur mycket medierna skrev kring Europaparlamentet inför valet 2009.

Det är inte bara i Sverige som valdeltagandet till Europaparlamentet varit lågt. I det senaste valet 2009 var det bara 43 procent av de röstberättigade i Europa som röstade. För valet 2004 var samma siffra 45,5 procent och vid valet 1999 röstade 49,5 procent av de europeiska medborgarna. De svenska väljarna följer inte samma minskande trend som övriga Europa utan här ökade valdeltagandet det senaste valet, från 38 procent 2004 till 46 procent 2009².

I Europaparlamentet sitter 751 ledamöter från EU:s 28 medlemsländer. Ledamöterna tillsätts vart femte år genom allmänna och direkta val. Hur många platser varje land har beror på hur stor befolkningen är. För Sverige betyder det tjugo stolar i parlamentet. Europaparlamentets huvudsakliga uppgifter är att debattera kring lagförslag och tillsammans med ministerrådet stifta lagar och bestämma den budget som ska gälla i EU³. Det handlar alltså om frågor som i högsta grad påverkar oss alla. Det låga valdeltagandet har intresserat forskarsamhället runt om i Europa som har försökt förstå varför det är så få som röstar. En stor del av forskningen har inriktat sig på att studera i vilken utsträckning medborgarna får information om Europaparlamentet i respektive lands medier, för att på så sätt förstå det låga valdeltagandet.

De tidigare studierna har varit inkonsekventa i om rapporteringen kring Europaparlamentsvalet varit tillräcklig. Man lutar sig mot de funktioner som medierna ska ha i en demokrati: informationsförmedlare, arena för politiska åsikter samt att granska makthavare. Man undersöker sedan om medierna lever upp till dem. De flesta studierna har dock gett uttryck för att rapporteringen varit bristfällig. Abramsson och Strömbäck skriver bland annat om Europaparlamentsvalet 2004 "Kort sagt, informationen var otillräcklig för att det skulle vara möjligt att utifrån nyhetsbevakningen ta ställning i valet till Europaparlamentet⁴".

¹ Statistiska Centralbyrån, 2009, "Kraftig ökning av valdeltagandet av unga män", hämtad 8/5 2014 från <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Demokrati/Allmanna-val/Europaparlamentsval-valdeltagandeundersokningen-/Aktuell-Pong/2009A01b/Behallare-for-Press/Europaparlamentsvalet-2009-valdeltagandeundersokningen/>.

² EU-upplysningen, 2014, "EU-valet", hämtad 13/5 2014 från (<http://www.eu-upplysningen.se/eu-valet/>).

³ Ibid.

⁴ Erika Abramsson & Jesper Strömbäck, 2004, "EU-parlamentsvalet - en god eller dålig nyhet?", *Demokratiinstitutets rapportserie* nr 11 2004, s. 34f.

Vi kommer själva att bygga vidare på tidigare forskning kring mediebevakningen av Europaparlamentsvalet 1995, 1999 och 2004 och själva undersöka valet 2009. Just kring valet 2009 råder det en brist på forskning som kvantitativt undersöker mediebevakningen. Därför kommer vår uppsats bidra till större förståelse för hur medierna skriver om Europaparlamentsvalet. Vilket är viktigt om man vill diskutera frågan om valet är bortglömt eller inte.

Det är inte bara diverse forskare som engagerat sig i frågan om mediernas roll inom demokratin. Även staten har genomfört ett antal offentliga utredningar, så kallade SOU, för att fastställa mediernas roll inom den svenska demokratin.

En sådan SOU är den svenska pressutredningen från 1972. I den fastslog man att medierna har fyra stycken uppgifter:

- (1) Informera
- (2) Kommentera
- (3) Granska
- (4) Skapa en gruppkommunikation mellan organisationer och grupper

1995 publicerades en ny pressutredning. I den gör man bedömningen att medierna har tre, istället för fyra, uppgifter som är viktigast att framhålla:

“Massmedierna fullgör tre uppgifter som är särskilt angelägna för den fria åsiktsbildningen, nämligen uppgiften att förse medborgarna med sådan information att de fritt och självständigt kan ta ställning i samhällsfrågor, uppgiften att granska de inflytelserika i samhället och uppgiften att låta olika åsikter komma till tals⁵”.

Vi kommer ta avstamp i mediernas roll som informationsförmedlare och utifrån det undersöka hur mycket svenska medier rapporterade inför Europaparlamentsvalet 2009. Resultatet kommer vi sätta i relation till tidigare forskning samt teorier som rör mediernas demokratiska roll. Förhoppningsvis kommer detta kunna ge en bild av huruvida valet är bortglömd eller inte.

⁵ SOU, 1995:37. Pressutredningen -94. *Vårt dagliga blad - stöd till svensk dagspress*, s.156.

Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka hur stor mediebevakningen av Europaparlamentsvalet 2009 var i svensk dagspress, samt jämföra resultatet med forskning från tidigare val. Vi vill ta avstamp i mediernas roll som informationsförmedlare och undersöka om den svenska dagspressen uppfyller de krav som ställs på medier i en demokrati. Vi kommer även att undersöka hur stor mängd av artiklarna som är utbildande, det vill säga ger läsaren information, kunskap eller utbildar läsaren på ett mer pedagogiskt sätt. Vi kommer även undersöka om de presenteras med bild eller grafik, samt vilka ämnen de berör. Nedan följer våra fyra frågeställningar.

- Hur mycket rapporterades det om Europaparlamentsvalet 2009 och i vilken omfattning exponerades artiklarna med bild och på förstasida?
- Vilken typ av artiklar bestod rapporteringen av och vilka ämnen skrevs det om?
- Hur stor del av rapporteringen bestod av åsikter framförda av partier, ledamöter eller kandidater?
- Hur stor mängd av artiklarna var utbildande?

Tidigare forskning

Vi har valt ut tidigare forskning som på något sätt undersöker mediebevakningen av Europaparlamentet med en kvantitativ metod. Den tidigare forskning som har försökt att förklara mediebevakningen av EU och Europaparlamentsvalet är till viss del överens om att bevakningen inte varit tillräcklig. Över tid visar den på en trend med minskande rapportering inför valet. Forskningen har också undersökt vilka ämnen som medierna skriver om när de rapporterar kring valet. Man har även i vissa studier undersökt om rapporteringen varit så gedigen att läsaren varit "tillräckligt" insatt i de ämnen som rör Europaparlamentsvalet. När det gäller sådana antaganden kan det vara svårt att vara objektiv eftersom det inte finns något empiriskt svar på frågan: Hur mycket rapportering är tillräcklig?

För att kunna ge en förståelse för hur den tidigare forskningen hänger ihop så sammanfattar vi de olika studierna vi läst inför den här uppsatsen: 1999 skrev Alexa Robertson om mediebevakningen kring hela EU i 19 svenska medier⁶. Inför Europaparlamentsvalet samma år genomförde Debora Johansson en undersökning av EU-bevakningen⁷. Erika Abramsson och Jesper Strömbäck undersökte mediebevakningen inför Europaparlamentsvalet 2004 och kom fram till att det rapporterats mycket lite⁸. Per Engdahl utvecklade Johanssons⁹ forskning och gjorde, med grund i hennes undersökning, en jämförande studie över bevakningen av Europaparlamentsvalen 1995, 1999 samt 2004¹⁰. Vi avslutar med att beskriva en internationell studie som jämfört rapporteringen inför Europaparlamentsvalet 2004 i EU:s då, 25 länder¹¹.

Alexa Robertson undersöker i sin studie *Depictions of the European Union – in 19 Swedish media 10 May-20 June and 1-14 November* från 1999 hur svensk rapportering som rör hela EU ser ut och hur den når ut till läsarna. Hon har också skrivit om kvaliteten på rapporteringen och om läsaren får möjlighet att bilda sig en uppfattning om vad hen ska rösta på. Hon undersöker 19 olika tidningar och nyhetsprogram och kommer fram till att läsaren får en tillräcklig mängd information för att kunna besluta om vad hen vill rösta på¹². Det fanns också många olika sorters nyheter med koppling till EU, så som nyheter som rör inrikespolitik, utrikespolitik, lokalpolitik och mer kulturinriktade nyheter. Robertsons forskning visade att nyhetsinnehållet oftast var influerat av politiska aktörer¹³. Hennes studie skiljer ut sig från de andra studierna som vi har

⁶ Alexa Robertson, 1999, *Depictions of the European Union in 19 Swedish Media 10 May - 20 June and 1-14 November 1999*, Stockholms universitet.

⁷ Debora Johansson, 1999. "En ganska dålig nyhet - EU-bevakningen i svenska medier inför valet 1999". Demokratiinstitutets rapportserie nr 12, 1999. Sundsvall.

⁸ Erika Abramsson & Jesper Strömbäck, 2004.

⁹ Debora Johansson, 1999.

¹⁰ Per Engdahl, 2005, *En ännu sämre nyhet En jämförande studie över dagspressens bevakning av Europaparlamentsvalen 1995, 1999 och 2004 utifrån ett demokratiskt perspektiv*, Linköpings universitet.

¹¹ Claes H de Vreese et al. 2006. The News Coverage of the 2004 European Parliament Election Campaign in 25 Countries. *European Union Politics*. 7 (4): 477-504.

¹² Alexa Robertson, 1999, s.55.

¹³ Alexa Robertson, 1999 s.20

valt genom att hon inte bara undersöker hur Europaparlamentet framställs utan fokuserar på hela EU. Vi tycker ändå att hennes studie är relevant eftersom den forskning som vi bygger på i sin tur använt mycket av Robertsons kodschema.

I *En ganska dålig nyhet - EU-bevakningen i svenska medier inför valet 1999* av Debora Johansson undersöker hon mediernas rapportering kring Europaparlamentsvalet 1999. Johansson granskar tre TV-program, SVT:s Rapport 19.30 och Aktuellt 21.00 samt nyheterna i TV4 22.00 och även två kvällstidningar, Aftonbladet och Expressen, under fyra veckor före valet. Hon kommer fram till att valbevakningen varit dålig och frågar sig var gränsen för mediernas demokratiska ansvar går och om man uppfyllt dem när det gäller bevakningen av Europaparlamentsvalet 1999. Hon uppmanar till en fortsatt debatt kring mediernas demokratiska ansvar i en tid då "ekonomiska snarare än politiska villkor sätter sin prägel på nyhetsvärderingen i ett allt mer konkurrensutsatt medielandskap"¹⁴.

EU-parlamentsvalet - en god eller dålig nyhet? av Erika Abramsson och Jesper Strömbäck är en rapport från Demokratiinstitutet från 2004. Några av de frågeställningar de undersöker är: Hur mycket rapporterades om valet till Europaparlamentet 2004? Vad handlade valbevakningen om och i vilken utsträckning var partierna dominerande i valbevakningen? De har genom en kvantitativ innehållsanalys undersökt TV4-nyheterna 18.30, SVT1 Rapport 19.30, SVT2 Aktuellt 21.00, Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. De analyserade materialet utifrån nyckelorden "EU-valet", "EU-parlamentsvalet", "valet", "parlamentet", "Europaparlamentet" och liknande. Abramsson och Strömbäck kommer fram till att medierna rapporterat mycket lite om valet och anser att det är en "mycket oroande utveckling"¹⁵. De tycker inte att medierna lever upp till de demokratiska uppgifterna och att medierna "sänder ut signaler om att Europaparlamentsvalet inte är lika viktigt som valet till riksdagen"¹⁶.

En ännu sämre nyhet - En jämförande studie över dagspressens bevakning av Europaparlamentsvalen 1995, 1999 och 2004 utifrån ett demokratiskt perspektiv är en studie av Per Engdahl från Linköpings universitet. Engdahl har baserat stora delar av sin undersökning på Johanssons¹⁷ studie. Hans urval består dock bara av press och han har valt att undersöka fyra tidningar, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet samt Norrländska Socialdemokraten. Han undersöker tidningarnas bevakning kring Europaparlamentsvalet inför valen 1995, 1999 och 2004 utifrån mediernas roll som informationsförmedlare, arena för politiska aktörer samt som självständig opinionsbildare i en demokrati. Hans finner att medierna tar sitt demokratiska ansvar men det har visat sig att mediebevakningen kring valet minskar för varje år¹⁸.

¹⁴ Debora Johansson, 1999 s.14

¹⁵ Erika Abramsson & Jesper Strömbäck, 2004 s.35

¹⁶ Ibid s.36

¹⁷ Debora Johansson, 1999

¹⁸ Per Engdahl, 2005 s. 49.

The News Coverage of the 2004 European Election Campaign in 25 Countries är en internationell studie kring mediebevakningen inför Europaparlamentsvalet 2004. Det är fyra forskare från tre länder som undersökt mediebevakningen i EU:s dåvarande medlemsländer (25 stycken). De valde att undersöka den mest sedda nyhetssändningen från en kommersiell och en public service-kanal, två "kvalitetstidningar" i broadsheet samt en kvällstidning från varje land¹⁹. I Sverige blev detta TV2, TV4, Aftonbladet, Dagens Nyheter och Göteborgsposten²⁰. De fann att rapporteringen kring Europaparlamentsvalet var mer positiv i de nyare EU-länderna än i de gamla. De länder där rapporteringen var allra mest negativ var Portugal, Spanien och Grekland. De såg mest positiv rapportering i Malta, Cypern och Tjeckien²¹. Forskarna tog upp debatten kring brist på legitimitet och det informationsunderskott som EU sägs lida av. Som svar på detta tycker de sig en positiv utveckling eftersom rapporteringen hade ökat mellan åren 1999 och 2004²².

Sammanfattningsvis kan vi säga att vi inte har hittat mycket forskning som undersöker medierapporteringen under flera val. Det vanligaste verkar vara att undersöka rapporteringen inför ett val och dra slutsatser av de resultaten. Om man vill få en större förståelse för mediernas rapportering tycker vi att forskningen borde fokusera på att följa mediebevakningen under flera val. Då kan man dra slutsatser och även på ett bättre sätt undersöka om valdeltagande hänger ihop med medierapporteringen. Engdahl²³ har i sin forskning undersökt mediebevakningen i fyra dagstidningar under de tre första Europaparlamentsvalen, 1995-2004.

När det gäller valet 2009 har vi inte funnit någon forskning om hur mycket som rapporterades. Därför tycker vi att vår studie är relevant av två anledningar. För det första att den fortsätter på Engdahls studie och kommer kunna uttala sig om mediebevakningen under samtliga hittills hållna val och för det andra att den undersöker mediebevakningen inför valet 2009, något som saknats.

¹⁹ Claes H de Vreese et al. 2006 s.485.

²⁰ Ibid s.499.

²¹ Ibid s.493.

²² Ibid s.498.

²³ Per Engdahl 2005.

Teori

I en demokrati har medierna flera uppgifter och vi kommer i den här uppsatsen fokusera på uppgiften som informationsförmedlare. Nedan följer en teoretisk bakgrund där vi beskriver grunderna i en demokrati för att sedan smälta av diskussionen tills vi når mediernas demokratiska uppgifter. Vi kommer även beskriva andra teorier som visar på mediernas demokratiska uppgifter när det gäller den mer globaliserade EU-journalistiken. Till sist kopplar vi samman medierna med befolkningen genom att vi förklarar dagordningsteorin.

Demokrati

Vad krävs för att en stat ska benämnas som demokratisk? Statsvetaren Robert A. Dahl har svarat på denna fråga genom att ta fram fem stycken demokratikriterier:

- (1) Effektivt deltagande. Varje medborgare ska ha lika möjlighet att under beslutsfattandeprocessen framföra sina åsikter samt kunna föra upp nya frågor på dagordningen²⁴.
- (2) Lika rösträtt. Varje medborgares röst ska väga lika tungt vid beslutsfattande²⁵.
- (3) Upplyst förståelse. Varje medborgare ska ha lika möjligheter att förstå och begrunda i politiska frågor²⁶.
- (4) Kontroll över dagordningen. Varje medborgare ska ha lika stor makt att bestämma vilka frågor som ska upp på den politiska dagordningen²⁷.
- (5) Allomfattande medborgarskap. Alla vuxna ska ingå i medborgarskapet²⁸.

Under rubriken "Upplyst förståelse" nämner Dahl tre institutioner som är nödvändiga. Dessa är yttrandefrihet, alternativa informationskällor samt församlingsfrihet²⁹. Alternativa informationskällor tolkar vi som medier vilka ej är styrda av staten.

Dahl är en framstående statsvetare och hans teorier om demokrati är en av vår samtids mest aktade. Den här teorin blir relevant för vår uppsats för att vi ska kunna visa på hur medierna förhåller sig till "Upplyst förståelse" som menar att alla medborgare ska ha lika stor möjlighet att ta del av och förstå politiska frågor. Det blir relevant i och med vår frågeställning om hur stor del av artiklarna som är utbildande eller inte. Där har vi utgått från Dahls kriterier på så sätt att det är en rättighet att få information i dagstidningarna om olika politiska händelser, så som ett Europaparlamentsval.

²⁴ Robert A. Dahl, 2002, *Demokratin och dess antagonister*. Stockholm Ordfront Förlag s.170

²⁵ Ibid s.171

²⁶ Ibid s.175

²⁷ Ibid s.177

²⁸ Ibid s.203

²⁹ Ibid s.345

Mediernas roll i en demokrati

Även Magnus Jerneck ser medierna som en viktig institution i ett demokratiskt samhälle. Enligt honom har medierna tre funktioner i en demokrati:

- (1) Informationsförmedlare
- (2) Arena för politiska aktörer
- (3) Självständig opinionsbildare³⁰

Precis som Dahl menar han att medierna i en modern demokrati måste ses som en stark röst i det politiska samtalet.

Jernecks tre funktioner blir nödvändiga för oss i vår undersökning eftersom vi inte enbart är intresserade av att se hur medierna fungerar som informationsförmedlare, utan även hur partierna och kandidaternas åsikter kommer fram i artiklarna. Det vill säga, till vilken grad medierna fungerar som en arena för politiska aktörer. Vi vill också veta hur artiklarna utbildar läsaren till att själv förstå om eller hur hen vill rösta. Det ger en god bild av hur mediernas roll i en demokrati faktiskt ser ut. Det blir för vår uppsats den mest heltäckande teorin för det vi vill undersöka i och med att det medierna rapporterar om påverkar läsarens världsbild³¹. Och det gäller alla Jernecks tre funktioner.

Massmedias roll inom globalt medborgarskap

Graham Murdock för Dahls resonemang vidare och förklarar att eftersom vi numera lever i en mer globaliserad demokrati krävs ett medborgarskap med tillgång till vissa resurser. Han pekar på fyra kulturella rättigheter³².

- (1). Rätten till information. Medborgare ska ha rätt till information gällande val, händelser och strategier av sociala, ekonomiska och politiska aktörer som berör människors liv.
- (2). Rätten till upplevelser. Medborgare ska kunna ta del av upplevelser med största möjliga mångfald.
- (3). Rätten till kunskap. Medborgare ska ha rätt till kunskap och erfarenheter från olika delar av världen.
- (4). Rätten till deltagande. Medborgare ska ha rätt att delta och ge åsikter³³.

Av Murdocks fyra rättigheter är det rätten till information som blir viktigast för vår uppsats. I den specificerar han att det gällande val är ett krav att medborgarna ska ha tillgång till information om politiska händelser. Skillnaden mellan Murdock och Dahl är att Dahl behandlar medierna ur ett perspektiv där de befinner sig i en demokrati medan Murdock tar upp mediebevakningen på en mer global nivå. Teorier kring mediebevakning i en globaliserad värld

³⁰ Magnus Jerneck, 1994. "Demokrati och internationalisering" i Anders Sannerstedt och Magnus Jerneck (red) *Den moderna demokratins problem*. Lund Studentlitteratur. S.238f

³¹ Ibid s.239

³² Graham Murdock, 1999, "Rights and representation: public discourse and cultural citizenship" i Jostein Gripsrud *Television and common knowledge*. London. Routledge s.7ff

³³ Ibid s.11

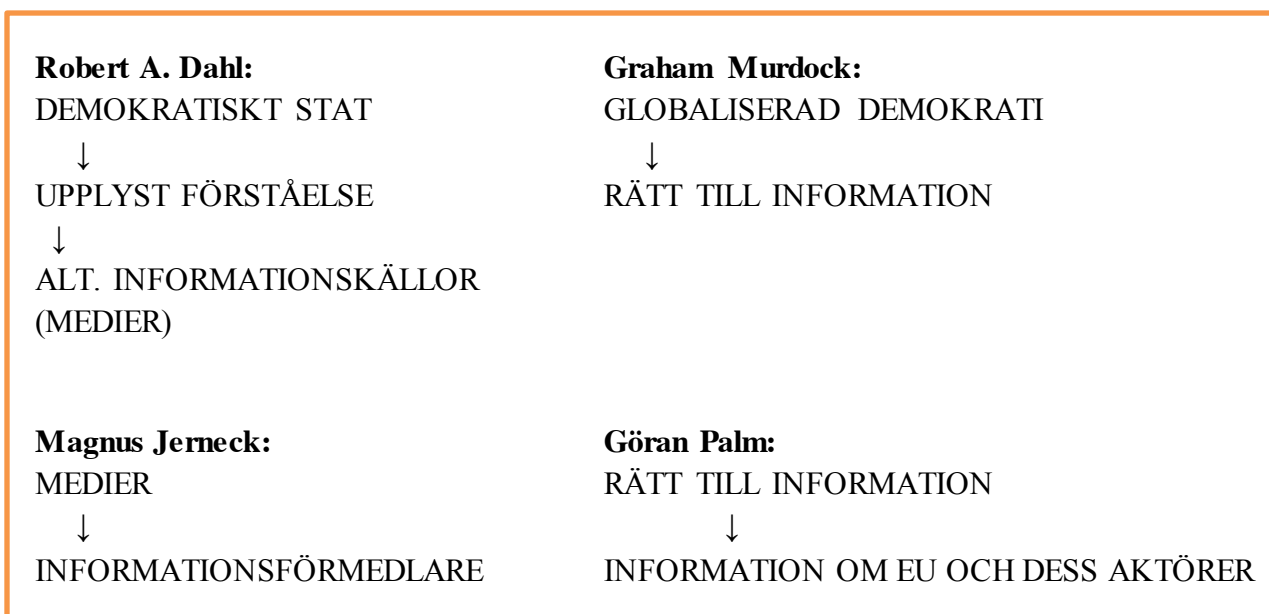
krävs när man talar om rapporteringen kring Europaparlamentsvalet eftersom det berör politik på en global nivå även om medierna vi undersökt enbart är svenska.

Den svenska forskaren Göran Palm, som själv har forskat mycket kring EU-journalistik, konkretiserar Murdocks allmänna begrepp "Rätten till information" och använder teorin specifikt på dagens EU-journalistik som han menar måste uppfylla tre kriterier:

- (1). Närvarokriteriet. Journalistiken måste ge medborgarna tillgång till information om EU och dess aktörer.
- (2). Relevanskriteriet. Journalistiken måste behandla de ämnen som är relevanta för att medborgarna ska förstå EU.
- (3). Autonomikriteriet. Journalistiken måste vara en oberoende aktör i förhållande till det den granskar³⁴.

Som vi skrivit tidigare utgår vår uppsats från mediernas roll som informationsförmedlare. För att visa på hur vår teoretiska ansats lett fram till detta, samt för att sammanfatta de olika teorierna, kommer vi nedan visa de olika forskarnas synsätt. Både ur ett demokratiskt perspektiv och ur ett EU-perspektiv i en globaliserad demokrati.

Figur 1. Förtydligande av ovan nämnda teorier utifrån mediernas roll som informationsförmedlare

Kommentar: Vår egen tolkning av hur de olika forskarna tänker kring mediernas informationsuppdrag.

Man kan ställa sig frågan om det egentligen spelar någon roll vad medierna skriver om. Betyder mer EU-journalistik en mer upplyst förståelse bland medborgarna? För att förstå kopplingen

³⁴ Göran Palm, 2000, *I nationens och marknadens intresse : journalister, nyhetskällor och EU-journalistik*. Göteborg. Institutionen för masskommunikation s.45f.

mellan vad medierna skriver om och vad som det pratas om i samhället kommer vi nedan förklara dagordningsteorin.

Dagordningsteorin

Dagordningsteorin presenterades för första gången 1972 i en artikel av Maxwell McCombs och Donald Shaw. De hade undersökt vad medierna rapporterat om inför presidentvalet 1968 i staden Chapel Hill i USA och jämfört detta med vilka ämnen som läsarna upplevde som viktiga. De kommer i sin studie fram till att även om medierna inte kan påverka vad läsarna tycker om olika saker kan de påverka vilka saker läsarna tycker är viktiga³⁵. Dagordningsteorin blir därför viktig i vår uppsats för att visa på hur mindre rapportering skulle kunna leda till ett lägre valdeltagande och tvärtom. Det kan också ge oss en möjlighet att se artikelmängden och tolka den. Det vill säga hur vi kan tolka vårt resultat, i förhållande till det som skrivs i tidningarna och hur detta påverkar läsaren när det kommer till att uppmärksamma valet.

Jesper Strömbäck förklarar dagordningsteorin så här: "De samhällsfrågor och samhällsproblem som medierna fäster störst vikt vid, som de ger mest uppmärksamhet åt, blir i majoriteten av fallen de samhällsproblem eller samhällsfrågor som också medborgarna tycker är viktigast³⁶". Även James W. Dearing och Everett M. Rogers kopplar ihop hur läsarnas opinion ser ut med vad som skrivs. Detta genom att man gör vissa frågor tillgängliga och för att vissa frågor tas upp genom politisk aktion. Och att det är det som dagordningsteorin kan förklara³⁷.

³⁵ Maxwell McCombs & Donald Shaw, 1972, The Agenda-setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*. 36 (2): 176-178 s.184.

³⁶ Jesper Strömbäck, 2000, *Makt och medier. Om samspelet mellan medborgare, medier och politiska makthavare*. Lund. Studentlitteratur s.196.

³⁷ James W Dearing & Everett M. Rogers, 1996, *Agenda-Setting*. Sage Publications 2f.

Metod, material och urval

För att ta reda på hur mycket det skrevs om Europaparlamentsvalet 2009 har vi genomfört en kvantitativ innehållsanalys av fyra svenska dagstidningar. Vår metod har till stor del utgått ifrån Engdahl³⁸ som gjort liknande forskning kring de tidigare Europaparlamentsvalen 1995, 1999 samt 2004. På detta sätt har ambitionen för vår forskning varit, om än inte lika omfattande som Engdahls, ändå vara kumulativ på så vis att den är jämförbar med hans.

För att operationalisera våra frågeställningar har vi gjort på samma sätt som Engdahl. Det vill säga att vi har undersökt fyra olika dagstidningar under en kortare period före valet 2009. Dessa fyra tidningar kommer vi undersöka kvantitativt, vilket passar sig bäst eftersom vår frågeställning mest handlar om antal artiklar i tidningarna. Genom den kvantitativa undersökningen kunde vi se hur mycket som skrevs om valet, vilka ämnen som togs upp och så vidare. För att sätta resultatet i en kontext har vi sedan ställt resultatet i relation mot de teorier som kan förklara samt ge en bild av hur medierna bör fungera i en demokrati. Dagordningsteorin ger oss också en bild av läsarperspektivet. Genom att vi lägger till dagordningsteorin till våra teorier, vilket Engdahl inte gjort, hoppas vi kunna gå lite längre än honom när det gäller att förstå hur mediernas innehåll tas emot av läsarna.

Materialet består av dagstidningarna: Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Norrländska Socialdemokraten och Aftonbladet. Materialet valdes ut för att få spridning, både geografiskt och ideologiskt och för att blanda morgontidningar och kvällstidningar samt regional- och rikspress³⁹. Vi har haft tillgång till dessa tidningar genom mikrofilm.

Morgonpress storstad

Dagens Nyheter

Svenska Dagbladet

Morgonpress regional

Norrländska Socialdemokraten

Kvällspress rikstäckande

Aftonbladet

Utkommer 7 dagar i veckan

Liberal Upplaga (2012): 279 000⁴⁰

Obunden moderat Upplaga (2013): 159 700⁴¹

Utkommer 6 dagar i veckan

Socialdemokratisk Upplaga (2013): 30 111⁴²

Utkommer 7 dagar i veckan

Socialdemokratisk Upplaga (2012): 240 000⁴³

³⁸ Per Engdahl, 2005.

³⁹ Ibid s.6.

⁴⁰ Alf W. Johansson & Stefan Sundin, 2014, "Dagens Nyheter", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/dagens-nyheter>.

⁴¹ Elisabeth Sandlund, 2014, "Svenska Dagbladet", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/svenska-dagbladet>.

⁴² Nationalencyklopedin, 2014, "Norrländska Socialdemokraten", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/norrl%C3%A4ndska-socialdemokraten>.

⁴³ Nationalencyklopedin, 2014, "Aftonbladet" hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/kort/aftonbladet>.

När det gäller den population vi uttalar oss om så ger DN, SvD och Aftonbladet, som är bland de stora dagstidningarna i Sverige, oss en möjlighet att uttala oss om de stora svenska dagstidningarna och deras bevakning av Europaparlamentsvalet. NSD är en mindre tidning som Engdahl valde ut för att få geografisk och ideologisk spridning av sitt material. För att kunna generalisera resultatet och uttala oss om fler mindre och regionala tidningar hade vi önskat ett större urval bland dessa. Om populationen i vår undersökning skulle vara regionala dagstidningar över hela landet hade det varit önskvärt att undersöka fler av den sortens dagstidningar med en geografisk spridning.

Materialet har undersökts under 22 dagar före Europaparlamentsvalet 2009 samt på valdagen, det vill säga under 23 dagar från 16 maj till 7 juni 2009. Valet av denna tidsrymd är gjord av Engdahl eftersom valkampanjen intensifieras under dessa veckor. Denna tidsram gör att vi kan jämföra våra resultat med Engdahl på ett tillfredsställande sätt.

När vi gjort vårt urval har vi använt vissa förutbestämda ord för att förenkla arbetet och för framtida forskare. Dessa ord är: "EU-valet", "EU-parlamentsvalet", "valet", "parlamentet" och "Europaparlamentet"⁴⁴. Det kan dock ses som en brist att arbeta med redan förutbestämda ord eftersom visst material vi kodat in har fallit utanför ramen. Men eftersom dessa ord använts i tidigare forskning kring samma ämne anser vi att dessa är legitima och heltäckande för även vår forskning. Under kodningen rådde det ingen tvekan om vilka artiklar som skulle kodas in och inte.

Vårt kodschema är i mångt och mycket uppbyggt kring Engdahls⁴⁵. Men det finns vissa skillnader. Han har valt att fokusera på tre aspekter av journalistiken kring Europaparlamentet och valet; mediernas roll som informationsförmedlare, arena för politiska aktörer och självständig opinionsbildare. För oss är det endast den första uppgiften, medierna som informationsförmedlare, som är relevant. Därför valde vi ut den del av Engdahls kodschema som är kopplat just till den frågan⁴⁶. Engdahls kodschema är reliabilitetstestat och har interkodarreliabilitet⁴⁷ och vi menar att det, till stor del, är ett väl genomtänkt kodschema och vi känner oss trygga i att använda det i vår forskning.

De delar av materialet som har beaktas vid kodning var nyheter, ledar- och debattsidor, insändare, TV-bilagor samt annonser, det vill säga hela tidningen. När det gäller annonser har endast sådana där läsaren kunnat få vidare information om Europaparlamentet kodats in. Det räcker inte med en uppmaning att rösta, exempelvis "Rösta på Moderaterna på söndag!" Sådana annonser har inte kodats in men om det istället stod "Vi i Moderaterna vill ha en tuffare klimatpolitik. Rösta på oss på söndag!" har annonsen kodats in. Detta på grund av att enkla

⁴⁴ Se Abramsson & Strömbäck, 2004

⁴⁵ Per Engdahl, 2005

⁴⁶ Ibid s.14

⁴⁷ Ibid s.7

uppmaningar, såsom första exemplet, inte ger läsaren någon mer information. Det andra exemplet kan man dock koppla till medierna som informationsförmedlare. Rättelser eller korta citat har ej beaktats.

Valet att beakta alla delar i tidningen betyder att vi kodar in utifrån samma urval som Engdahl. Det skiljer sig från hur Abramsson och Strömbäck⁴⁸ utformade sin studie då de valde bort ledare, debatt, insändare och TV-bilagor. Vi menar att läsaren tar in information, även i en ledare. Eftersom vår frågeställning rör hela mediernas roll som informationsförmedlare tycker vi det är rimligt att använda hela tidningen som grund för vår undersökning.

När vi kodat in hur stora artiklarna varit har vi använt oss av samma måttenheter som Engdahl. Vi har upptäckt att det ibland har varit svårt att bedöma storleken på de olika artiklarna. Till exempel kunde man koda in en artikel som "två tredjedelar", "en halv" eller "en fjärdedel". Måttet "en tredjedel" fanns inte med och på grund av det har det varit svårt att koda in de artiklar som varit mellan en halv sida och en fjärdedels sida.

Vi har även kodat in med variabeln "Artikeln informationskaraktär" vilket vi har förklarat i vår kodbok, innebär på vilket sätt man bäst kan beskriva den information artikeln ger. Vi har, precis som Engdahl, skiljt mellan informativa, kunskapsgivande och pedagogiska artiklar. En informativ artikel innebär att den inte drar några paralleller eller förklarar. En kunskapsgivande artikel förklarar, visar på mönster och ger en självförståelse att se förändringar för läsaren. En pedagogisk artikel är den artikel som utbildar läsaren till att själv kunna välja vad hen ska rösta på.

Att bedöma hur man ska koda in en artikel utifrån de relativt vaga beskrivningarna som Engdahl givit har lett till att våra siffror avvikit från hans resultat. Visserligen säger våra siffror hur vi har uppfattat artiklarnas informationskaraktär men att jämföra de med Engdahls uppfattning av artiklarnas informationskaraktär går inte. Det är inget precist mått och därför blir vårt resultat av den variabeln, både i sig självt och i jämförelse med Engdahls, utan en god validitet.

Engdahl har i sin undersökning varit ensam med att göra sina inkodningar av materialet och har därför bara kunnat utgå från sina egna bedömningar. Eftersom vi har varit två personer som har suttit och kodat in materialet var för sig så har vi varit väldigt noga med att vi hela tiden vara överens om betydelsen av de olika delarna i kodboken och att vi har kunnat få samma resultat och hålla en god validitet. Även under själva arbetet har vi rådfrågat varandra om det har varit något fall av osäkerhet eller att en variabel i artikeln hamnat precis mellan olika gränser i vårt kodschema. Att vi tänkt likadant vad gäller inkodningen bekräftades genom att vi gjorde ett interkodarreliabilitetstest med ett mycket gott resultat. Sammanfattningsvis tycker vi att vår interna validitet varit god.

⁴⁸ Erika Abramsson & Jesper Strömbäck, 2004

Resultat

När vi studerat resultatet har vi upptäckt att vår undersökning dels följer de trender som Engdahl beskrivit men också att vissa resultat bryter hans trender.

Vi har undersökt tidningarna under totalt 23 dagar. 22 dagar före valet samt på valdagen den sjunde juni 2009. Aftonbladet är den enda tidning med publicering under alla dessa dagar. Den 21 maj 2009 inföll Kristi Himmelsfärdsdagen och den sjätte juni 2009 var det Sveriges nationaldag, under dessa dagar var det bara Aftonbladet som publicerade. För Norrländska Socialdemokraten tillkommer fler uteblivna dagar eftersom den endast ges ut sex dagar i veckan.

Tabell 1. Antal nummer per media

DN	21
SvD	21
Aftonbl.	23
NSD	17
Total	82

Kommentar: Tabell över hur många nummer av varje tidning som kodats in

Hur mycket rapporterades det om Europaparlamentsvalet 2009 och i vilken omfattning exponerades artiklarna med bild och på förstasida?

I tidningarna kodade vi artiklar⁴⁹ som på något sätt handlade om Europaparlamentsvalet. Det totala antalet artiklar blev 474 stycken. Dagens Nyheter var den tidning med flest artiklar om Europaparlamentsvalet med 136 stycken. Tidningen som skiljer ut sig mest är Svenska Dagbladet som publicerade 85 stycken artiklar rörande Europaparlamentsvalet. Slår man ut den siffran över antal nummer ger det 4,1 artiklar per nummer. Den tidning med högst antal artiklar per nummer var Norrländska Socialdemokraten vars snitt blev 7,1 artiklar per nummer. Det genomsnittliga värdet för alla tidningarna är 5,9 artiklar per nummer under dessa 23 dagar. Vad man bör notera är att dessa siffror inte tar hänsyn till hur stor plats de olika artiklarna har fått. En notis och en helsidesartikel har lika stort värde i denna jämförelse. Man bör också ha i åtanke att koncentrationen av artiklar blir större i Norrländska Socialdemokraten eftersom den hade minst antal nummer.

⁴⁹ För en komplett förteckning av vad som avses med "artiklar" hänvisar vi till avsnittet "Metod, material och urval".

Tabell 2. Snittantalet artiklar i varje nummer (totala antalet artiklar)

Källa	Val 1995	Val 1999	Val 2004	Val 2009
DN	6,7 (154)	7,1 (164)	7,7 (169)	6,5 (136)
SvD	11,4 (261)	7,4 (163)	4,6 (100)	4,1 (85)
Aftonbl.	4,0 (92)	5,3 (122)	4,4 (84)	6,0 (132)
NSD	5,3 (100)	4,7 (84)	4,4 (79)	7,1 (121)
Total	6,9 (607)	6,2 (533)	5,3 (432)	5,9 (474)

Kommentar: Tabell över snittantalet artiklar i varje nummer, separerat på år och källa. Siffror i parentes ger totalt antal artiklar. För val 1995, 1999 samt 2004 är källan Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

När vi jämför 2009 års siffror med motsvarande för de föregående valen ser vi vissa skillnader. SvD har publicerat färre artiklar för varje år. Inför 1995 års val publicerade tidningen i snitt 11,4 artiklar per nummer vilket är en siffra ingen av de andra tidningarna kommer i närheten av under något val. Under 2009 års valbevakning får SvD bottensiffran med 4,1 artiklar per tidning. De tidningarna som skrivit fler artiklar inför 2009 års val än tidigare val är Aftonbladet och NSD. 2009 fick NSD ett snitt på 7,1 artiklar per tidning. Trenden som Engdahl ser i sin forskning med en minskande valrapportering under valen 1995 till 2004 får ett slut i och med 2009 års val då antalet artiklar ökar för första gången.

När vi delar upp artiklarna efter storlek ser vi att den vanligast förekommande storleken är en fjärdedels sida. Drygt en femtedel av alla artiklar hade denna storlek. Knappt en femtedel av artiklarna var i notisstorlek. På tredje plats finns artiklar som sträcker sig över en hel sida. Den minst förekommande storleken är artiklar som sträcker sig över mer än en sida. Endast tre procent av de kodade artiklarna hade den storleken.

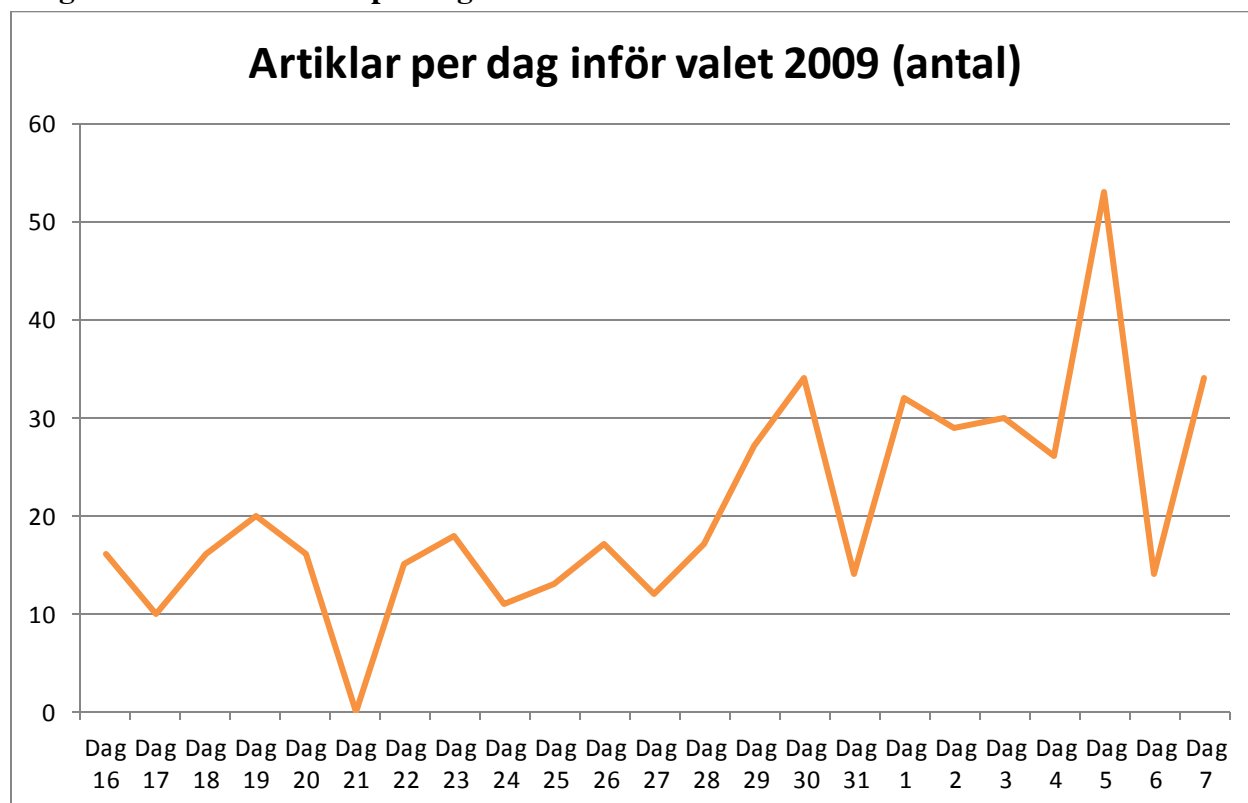
Tabell 3. Artiklar per period, storlek separat

	Val 1995	Val 1999	Val 2004	Val 2009
1 sida >	1,7%	0,8%	3,2%	3,4%
1 sida	3,0%	5,3%	2,8%	16,7%
$\frac{2}{3}$ sida	5,3%	6,9%	9,3%	13,5%
$\frac{1}{2}$ sida	15,3%	14,8%	14,1%	11,8%
$\frac{1}{4}$ sida	23,1%	20,1%	20,4%	20,5%
$\frac{1}{6}$ sida	24,2%	25,7%	20,8%	15,0%
Notis	27,5%	26,5%	29,4%	19,1%

Kommentar: Artiklar per period uppdelat efter storlek. För val 1995, 1999 samt 2004 är källa Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

I jämförelse med Engdahls tidigare forskning finns både likheter och skillnader. De största skillnaderna från valbevakningen 2004 är andelen notiser samt artiklar som sträcker sig över en halv sida. Andelen notiser har i vår undersökning minskat med hela tio procent, från 29 procent i 2004 års mätning till 19 procent i 2009 års mätning. När det gäller andelen halvsidesartiklar har de ökat från 3 till 19 procent under valen 2004 till 2009. Detta betyder att vi funnit att man ger Europaparlamentet mycket större utrymme 2009 jämfört med tidigare val både genom fler antal artiklar och större storlek.

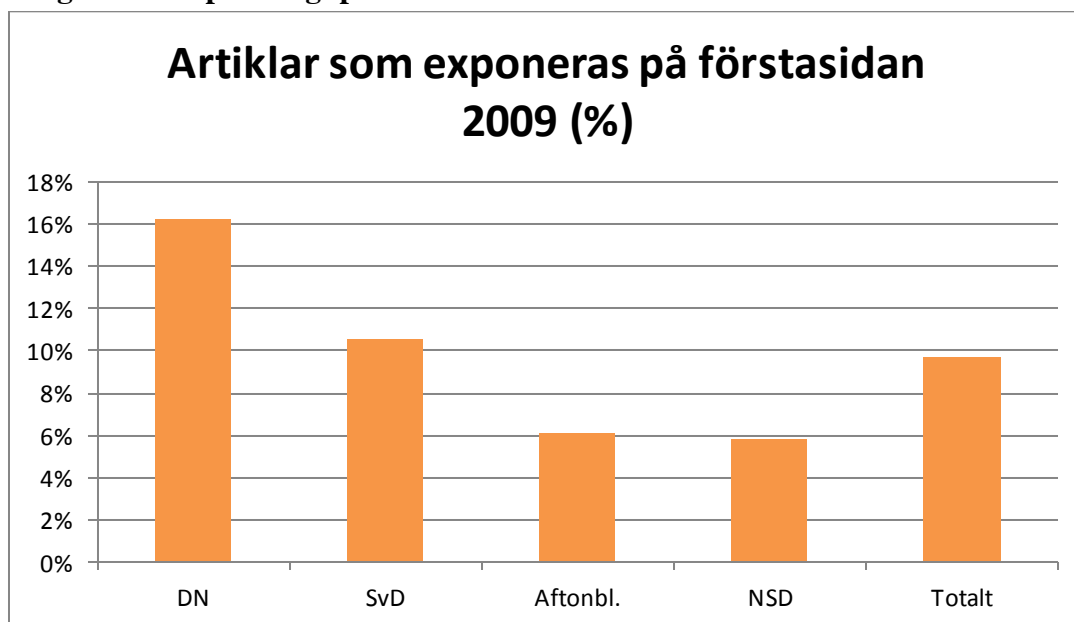
Diagram 1. Antal artiklar per dag

Kommentar: Diagram över antalet artiklar som publicerades från 16 maj – 7 juni 2009 i samtliga tidningar. Vad man ska ha i åtanke är att alla tidningar inte publicerades alla dagar på grund av heldag eller söndag.

Vi har även gjort ett diagram över hur rapporteringen sett ut över tid. Här ser vi hur antalet artiklar per dag ökar under valbevakningen och når klimax två dagar före valet. "Dag 16" betyder den sextonde maj då vi började vår undersökning. "Dag 1" betyder den första juni och "Dag 7" är valdagen den sjunde juni. Vad man får ha i åtanke när man studerar denna graf är att alla tidningar inte kommer ut varje dag. På dag 21 som är den 21 maj var det bara Aftonbladet som gavs ut och just den dagen hade de inga artiklar rörande Europaparlamentsvalet, därför blir resultatet 0 dag 21. Dag 6 som är sjätte juni var det återigen bara Aftonbladet som kom ut, dock publicerade de hela 14 artiklar den dagen. Eftersom NSD inte ges ut på söndagar påverkar detta dagarna 17, 24, 31 samt 7.

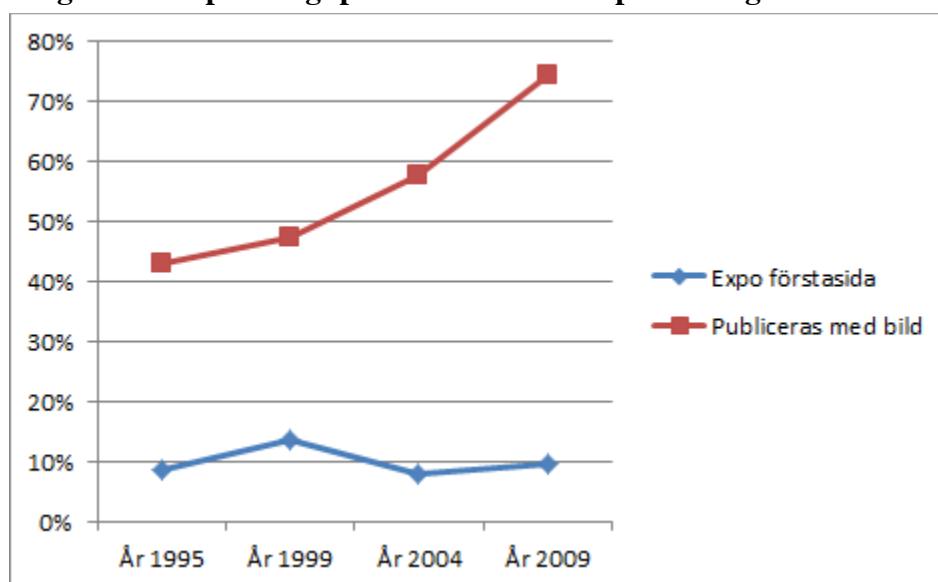
Diagram 2. Exponering på förstasidan

Kommentar: Diagram över hur många av artiklarna som exponerats på förstasidan i procent, antal artiklar som exponerades på förstasidan var 46 stycken.

Den tidning som låter flest av sina artiklar om Europaparlamentsvalet exponeras på förstasidan är DN där drygt 16 procent av artiklarna når förstasidan. Den tidning som exponerar sina artiklar minst är NSD som ger 5,8 procent av artiklarna rum på förstasidan. Aftonbladets siffra är 6,1 och SvD:s är 10,6 procent. Totalt når 9,7 procent av artiklarna till förstasidan.

Diagram 3. Exponering på förstasidan samt publicering med bild

Kommentar: Diagram över hur många av artiklarna som publicerats med bild samt hur många som exponerats på förstasidan. För val 1995, 1999 samt 2004 är källan Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

När vi kopplar samman vår forskning kring exponering på förstasidan med Engdahls ser vi att den är ungefär samma som tidigare år. 1999 års valbevakning hade procentuellt fler artiklar på förstasidan men annars har andelen legat på knappt tio procent. Om man utgår från att tidningarna väljer ut de extra viktiga nyheterna till förstasidan kan detta kan betyda att man ser på nyheter om Europaparlamentsvalet som lika viktiga år 2009 som år 1995. Vi ser tydligt att trenden med fler bildsatta artiklar fortsätter öka stort. Knappt 75 procent av artiklarna publicerades 2009 med bild.

Vilken typ av artiklar bestod rapporteringen av och vilka ämnen skrevs det om?

Vi också undersökt hur stor del av de olika artiklarna som har behandlat olika ämnen. Spelfrågor innebär att det är artiklar som handlar om valet, valdeltagande, kampanj, debatt och opinion. Sakfrågor är när det handlar om mer faktiska frågor som Europaparlamentet tar ställning till som till exempel, ekonomi, bistånd, flyktingpolitik och jordbruk. Till sist kan vi säga att personrelaterade frågor är sådana som rör enskilda personer i eller kring Europaparlamentet och som innebär till exempel, personporträtt och personvalkampanjer. Den enda av ämnena som inte finns med i någon av de här kategorierna är ämnet "Icke-politisk kontext". För mer specifik information om vilka ämnen som hör till vilken kategori hänvisar vi till kodförklaringen.

Tabell 4. Spel-, sak- eller personrelaterade frågor (%)

	Val 1995	Val 1999	Val 2004	Val 2009
Spelfrågor	46,2%	49,0%	50,7%	71,5%
Sakfrågor	46,9%	40,0%	40,2%	21,5%
Personrelaterade frågor	6,9%	11,0%	9,1%	7,0%

Kommentar: För en komplett förteckning av vad som avses med "Spel-, sak- eller personrelaterade frågor" hänvisar vi till kodförklaringen. För val 1995, 1999 samt 2004 är källa Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

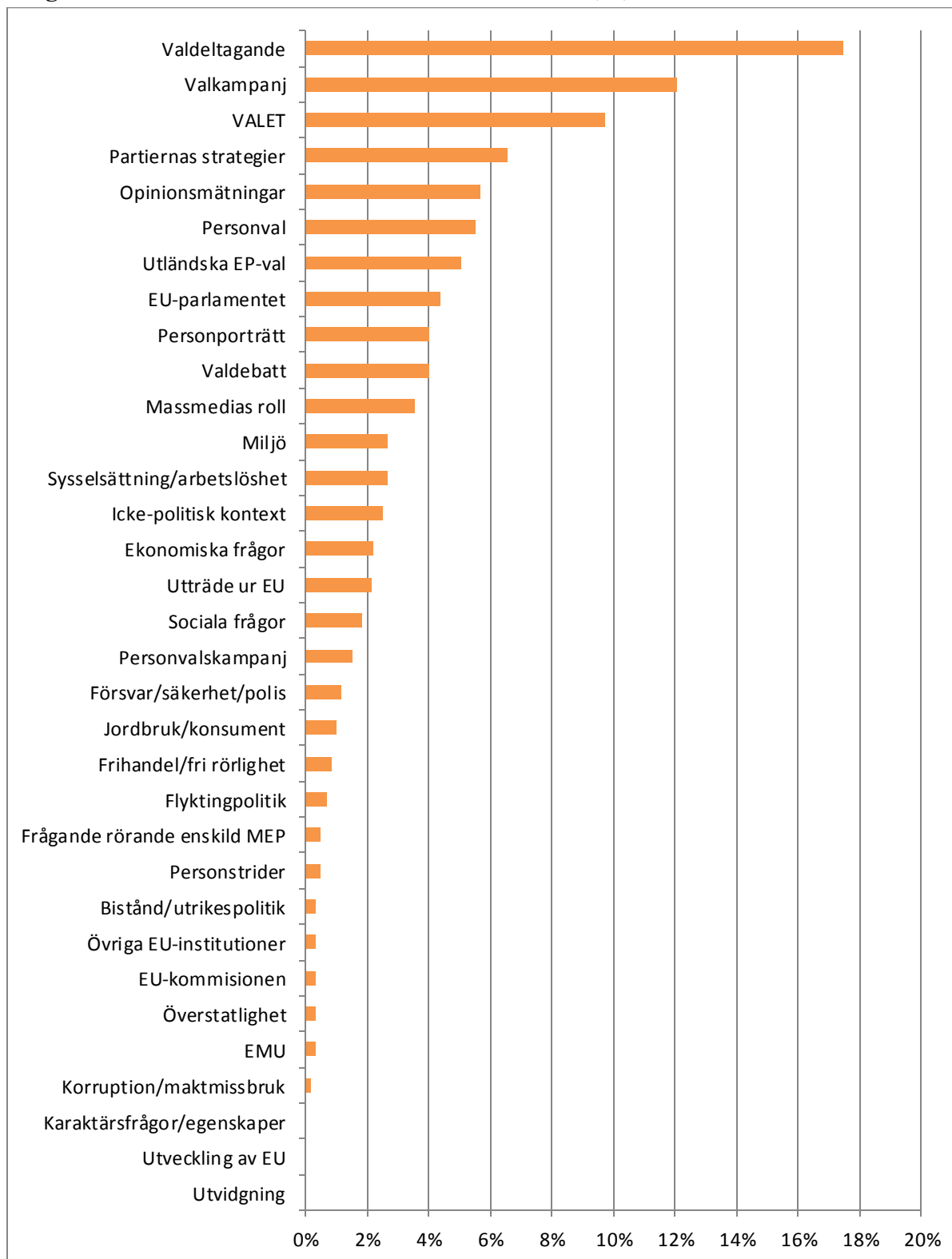
De trender man kan se är att rapporteringen kring spelfrågor har gått stadigt upp under åren. Från ett resultat på dryga 46 procent 1995, till nära 70 procent under 2009. Sakfrågorna har en tydlig nedgång och de personrelaterade frågorna har minskat sedan 1999.

En stor del av spelfrågorna inför valet 2009 handlade om valdeltagande, valkampanj och den variabel vi kallar för "VALET". Med variabeln "VALET" menar vi ämnen som har handlat rent generellt om Europaparlamentsvalet utan att ha haft någon speciell inriktning. Det vill säga information och uppmärksammande kring själva valdagen och röstning som inte har handlat om just valdeltagande utan om mer praktiska aspekter som förtidsröstning eller att rösta på själva

valdagen. Det som kodats in med variabeln "Valkampanj" är när något parti har haft en kampanj eller jippo, och annonser för partier när det inte har varit fokus på en specifik kandidat (då har det istället kodats in under variabeln "Personvalskampanj").

De sju mest förekommande ämnena inför valet 2009 ("Valdeltagande", "Valkampanj", "VALET", "Partiernas strategier", "Opinionsmätningar", "Personval" och "Utländska EP-val") är ämnen som ligger under artikeltypen "spelfrågor". Det vill säga att de har handlat mer om valet, debatten och deltagandet än om sakfrågor. Under ämnesvariabeln "Utträde ur EU" har vi även kodat in artiklar som varit skarpt EU-kritiska även om de inte direkt uttalat ett utträde ur EU, vilka i två tredjedelar av fallen har handlat om insändare. Bland sakfrågorna har de tre ämnena som har dominerat varit "EU-parlamentet", "Miljö" och "Sysse/sättning/arbetslöshet".

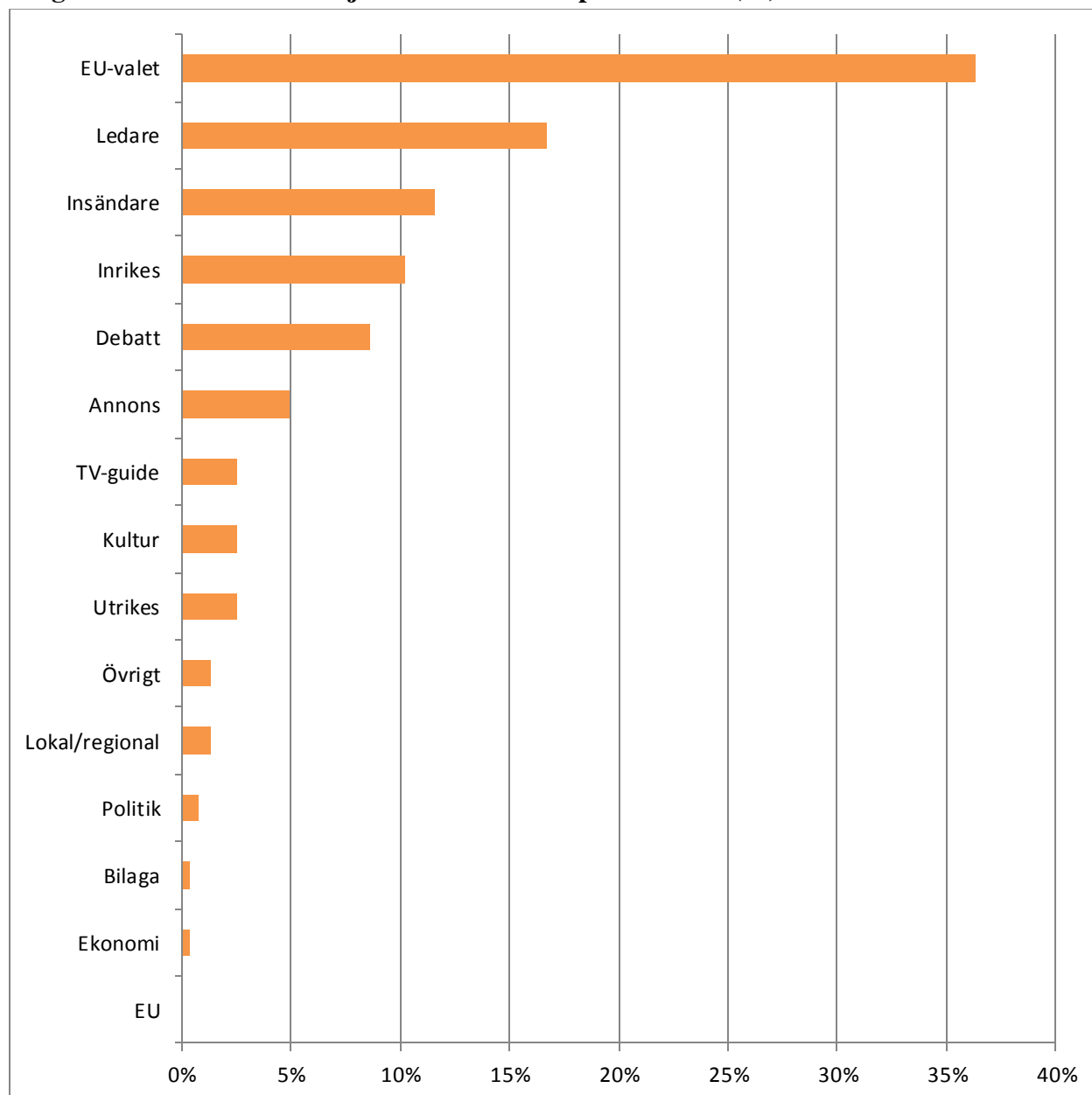
Diagram 4. Vilka ämnen har artiklarna handlat om? (%)

Kommentar: Siffrorna gäller 2009 års val och är en sammanslagning av det vi i kodschemat nämner som "Ämne 1", "Ämne 2" och "Ämne 3" där alla har fått lika stort värde i sammanslagningen.

Vi har även undersökt under vilken vinjett artiklarna om Europaparlamentsvalet har publicerats. Vi har konstaterat att alla tidningarna har haft en vinjett i tidningen med namnet "EU-valet" eller "Europaparlamentsvalet". Den har inte funnits med som en stående vinjett i alla nummer men har varit mer förekommande närmare valet.

Diagram 5. Under vilken vinjett har artiklarna publicerats? (%)

Kommentar: Siffrorna gäller 2009 års val.

Som man kan se är det allra vanligast att artiklarna om Europaparlamentsvalet hamnar under vinjetten "EU-valet". Mer än var tredje artikel har kodats in där. Den näst vanligaste vinjetten är "Ledare" och därefter kommer "Insändare". Fem procent av alla artiklar var annonser för ett

parti, representant eller för en kandidat. Som vi skriver i avsnittet "Metod, material och urval" krävs det att en annons ska ge "vidare information" om ett parti för att kodas in.

Vi återfann även några artiklar under vinjetten "TV-guide". Detta var krönikor som nämnde kommande valdebatter eller recenserade valdebatter som redan varit. När det gäller vinjetter som "Politik" och "Ekonomi" så har väldigt få artiklar publicerats under de vinjetterna. Detta kan bero på att sådana artiklar oftast hamnade under vinjetten "EU-valet". Alla tidningar verkar ha valt vinjetten "EU-valet", därför har den liknande vinjetten "EU" från kodschemat inte funnits med i någon av tidningarna.

Hur stor del av rapporteringen bestod av åsikter framförda av partier, ledamöter eller kandidater?

Vi har även studerat närmare vilka åsikter som förts fram i artiklarna. Är de åsiktsfria eller får läsaren information om vad ett parti eller enskilda kandidater tycker i olika frågor? Så som man kunde se i tidigare diagram fanns det en stor mängd artiklar under ämnet ledare, insändare och debatt. Men vi har enbart kodat in åsikter när partier, ledamöter eller kandidater uttrycker en åsikt och inte när någon annan tycker till, som till exempel journalister och läsare.

Tabell 5. Uttrycks ett partis eller enskild kandidats åsikter i artikeln? (%)

	Val 1995	Val 1999	Val 2004	Val 2009
Nej	61,0%	65,7%	55,8%	73,2%
Ja, parti	29,4%	18,5%	33,8%	17,9%
Ja, enskilda kandidaters program	9,6%	15,8%	10,4%	8,9%

Kommentar: I tabellen har vi sammanfört "Ja, partiprogram eller åsikt" och "Ja, parti, enstaka frågor" till "Ja, parti". För val 1995, 1999 samt 2004 är källa Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

Vi ser att andelen artiklar utan någon åsiktsförmedling har ökat. Inför valet 2009 var 73 procent av artiklarna åsiktsfria vilket är större än inför något annat val. Andelen åsiktsmaterial har minskat och allra mest har artiklar som förmedlar ett partis åsikter minskat. Inför valet 2004 innehöll var tredje artikel åsikter från ett parti, inför valet 2009 var samma siffra knappt var femte artikel. Andelen artiklar som förmedlar en enskild kandidats åsikter har minskat lite sedan förra valet och är för år 2009 knappt nio procent.

Hur stor mängd av artiklarna var utbildande?

Engdahls resultat av hur utbildande artiklarna är avviker från vårt resultat. Det är här som det har varit svårt att bedöma vad som ska kategoriseras in i vilken variabel. Engdahl beskriver de olika

kategorierna som att variabeln informativ innebär att det är faktabaserade artiklar som ej förklarar, kunskapsgivande innebär att artikeln sätts in i en kontext och pedagogisk innebär att det finns ett syfte i att utbilda läsaren.

Tabell 6. Hur utbildande är artiklarna? (%)

	Val 1995	Val 1999	Val 2004	Val 2009
Informativ	59,6%	46,9%	46,8%	58,0%
Kunskapsgivande	38,1%	51,4%	50,2%	32,1%
Pedagogisk	2,3%	1,7%	3,0%	9,9%

Kommentar: För val 1995, 1999 samt 2004 är källa Engdahl (2005), valet 2009 är vår undersökning.

Det finns ingen tydlig trend att se i Engdahls siffror. Eftersom gränserna för vad som ska falla inom en viss kategori är otydliga så blir det svårt att kunna hålla en intersubjektivitet i vår undersökning gentemot Engdahls. Det skulle kunna handla om att de informativa artiklarna innan valet 2009 har blivit lika många som de var 1995 men mest troligt är anledningen att vi inte har tolkat variablerna på samma sätt som Engdahl. Därför kan man inte dra några slutsatser utifrån detta resultat.

Analys

Vi kommer nedan att diskutera och analysera våra resultat i relation till vår teori och tidigare forskning samt ge våra egna reflektioner.

Engdahl⁵⁰ visade i sin forskning en nedåtgående trend gällande hur mycket tidningarna rapporterat om Europaparlamentsvalet under åren 1995 till 2004. Vi har i vår undersökning kunnat se att den dalande trenden brutits i och med 2009 års valbevakning.

Vi frågar oss nu om medierna i och med den ökade bevakningen i högre grad tar sitt demokratiska ansvar. Det är svårt för oss att med säkerhet uttala oss kring detta men dagordningsteorin talar sitt tydliga språk; mer utrymme i medierna betyder att medborgare till större del upplever ämnet som viktigt. Skriver medierna mycket om Europaparlamentsvalet kommer medborgarna uppleva det som viktigt. Men om de upplever EU och Europaparlamentet positivt eller negativt går dock inte att säga. Men all exponering gör att läsaren upplever frågan som mer relevant i jämförelse med de ämnen som inte tas upp.

Rapporteringen har inte bara ökat i mängd utan också i storlek. Det betyder att vi under vår forskning har upptäckt både att det publicerats fler artiklar 2009 jämfört med valet 2004 och att artiklarna har blivit större i förhållande till den totala sidstorleken. Detta befäster det vi skrivit tidigare om att medierna till större del än tidigare, tagit sin roll som informationsförmedlare. Dock ska man ha i åtanke att större artiklar inte behöver betyda mer text vilket vi visar på i vår undersökning där vi ser att andelen bildsatta artiklar har ökat. Detta har skett exponentiellt genom hela undersökningsperioden 1995-2009. Eftersom vi inte har gjort skillnad på hur stora bilderna har varit eller hur många bilder som har varit kopplade till en och samma artikel vet vi ingenting om hur mycket text som står i förhållande till mängden bild och grafik.

I en av undersökningarna från den tidigare forskningen, ”En ganska dålig nyhet - EU-bevakningen i svenska medier inför valet” 1999 av Debora Johansson, tycker hon att bevakningen av Europaparlamentsvalet 1999 varit dålig och frågar sig om medierna verkligen har tagit sitt demokratiska ansvar⁵¹. Tio år senare har medierna långsamt ökat sin bevakning och visar på en positiv trend vad gäller rapporteringen kring Europaparlamentsvalet. Johansson ger även en uppmaning om att redaktionernas ekonomiska situation inte ska tillåtas forma rapporteringen⁵². Men finns det lite pengar så finns det också få journalister som har tid att rapportera om frågan. För att inte då tala om att sätta sig djupare in i ett ämne. Om det ska ske en tydlig förändring måste det finnas ett engagemang på alla instanser i mediehusen. Redaktörer,

⁵⁰ Per Engdahl, 2005.

⁵¹ Debora Johansson. 1999, s.14.

⁵² Ibid. s.14.

nyhetschefer och journalister måste alla ta ansvar och visa engagemang för att det ska kunna ske en god utveckling.

Men det är inte heller säkert att man ska lägga allt ansvar på bevakningen hos medierna. Om det finns ett ämne som läsarna inte vill läsa om så kommer tidningarna minska på det materialet och framför allt får inte ämnet exponering på tidningens förstasida. Aftonbladet som är mest beroende av en säljande förstasida har 6,1 procent av alla sina artiklar på förstasidan. DN som hade flest artiklar med koppling till Europaparlamentet exponerade på förstasidan kom upp i 16 procent. Men de är inte lika beroende som Aftonbladet av att sälja lösnummer och måste inte sätta de mest lockande löpsedlarna på förstasidan. Aftonbladet är helt beroende av att deras löpsedlar ska locka till försäljning och därför bevisar det att läsarna inte lockas av Europaparlamentsvalet som ämne. Men då bör det påpekas att exponering på förstasida i vår uppsats inte betyder den största eller bästa positioneringen. Utan det kan också innebära de mindre textstyckena på en förstasida.

Inför valet 2009 publicerades knappt 75 procent av artiklarna med bild eller grafik. Eftersom andelen bildsatta artiklar har ökat behöver inte den större andelen stora artiklar betyda mer text. Man kan då ställa sig frågan om det verkligen förmedlats mer information om Europaparlamentsvalet. Eftersom vi inte gjort någon analys av innehållet i bilderna och grafiken kan vi inte uttala oss om i vilken grad dessa fungerat som informationsförmedlare. Varför andelen bildsatta artiklar har ökat kan vi bara spekulera i. I och med ny teknik har det blivit enklare att bildsätta exempelvis en insändare med en genrebild. Det kan också vara så att det är mer ekonomiskt för tidningen att ha större bilder och mindre text. En annan anledning skulle kunna vara att bilden har fått en mer central roll inom journalistiken. Dock tyckte vi under inkodningen att vi såg många genrebilder, exempelvis en EU-flagga vid en insändare eller en valurna när det var artiklar om valdeltagande. Grafik blir också tacksamt att använda eftersom mycket i bevakningen av Europaparlamentsvalet handlar om siffror, procent och opinionsundersökningar. Också när det kommer till att jämföra olika kandidater och partiers åsikter med varandra så gör det sig bra i ett diagram eller en uppställning.

Sammanfattningsvis ser vi att rapporteringen om valet ökat, vilket enligt dagordningsteorin betyder att medborgare pratar mer om det. Detta i sin tur behöver inte innebära "mer demokrati". Det är svårt att veta om medierapporteringen står i direkt relation till valdeltagandet. Vad vi vet är att valdeltagandet var högre i det svenska Europaparlamentsvalet 2009 (46 procent) än valet 2004 (38 procent)⁵³.

När det gäller vilken typ av artiklar som rapporteringen består av samt vilka ämnen det skrivits om ser vi tre trender vi vill analysera. Den första är att det skrivs mer om själva valet än om sakfrågor. Rent konkret betyder detta att läsaren har fått ta del av mer information kring själva

⁵³ Statistiska Centralbyrån, 2009

valet än om olika politiska frågor kring Europaparlamentet. Att inte ge bred information kring flera frågor som rör EU och Europaparlamentet kan betyda att medborgarna inte får ta del av relevant information som är ett av tre kriterier som Palm ställer på EU-journalistiken⁵⁴.

Drar man den frågan till sin spets kan man fråga sig om medborgarna verkligen får tillräckligt med information. Eller får de bara fakta om valdeltagande och valprocedurer och inte kunskap om exempelvis EU:s miljö- eller flyktingpolitik? Vi ser att rapporteringen kring Europaparlamentet har blivit mer ensidig. Det mesta av rapporteringen handlar om valet och valdeltagande vilket i förlängningen inte ger läsaren någon vidare information som kan hjälpa henom förstå vilka frågor som diskuteras i EU.

Vi har under inkodningen sett att tidningarna haft stort fokus på det låga valdeltagande som präglat de tidigare valen. Bland annat hade Aftonbladet en kampanj som de kallade "Jag orkar rösta" där de samlade artiklar kring själva röstningen och uppmanade folk att använda sin röst på valdagen. Fokuseringen på det låga valdeltagandet har allmänt varit en trend vi sett när det gäller rapporteringen kring Europaparlamentsvalet. För en medborgare som vill lära sig mer om Europaparlamentet kan den stora fokuseringen på valdeltagandet vara ett hinder. Det som saknas är djupgående artiklar kring de olika frågorna som Europaparlamentet tar ställning i.

I Erika Abramssons och Jesper Strömbäcks rapport "EU-parlamentsvalet - en god eller dålig nyhet?" anser de att medierna inte rapporterat tillräckligt om Europaparlamentsvalet och att det sänder ut signaler till läsaren att det inte är ett lika viktigt val som riksdagsvalet⁵⁵. Att rapportera kring den svenska riksdagspolitiken blir annorlunda från att rapportera kring Europaparlamentsvalet eftersom det inte finns samma tydliga personer bakom alla partier. I riksdagen har vi våra partiledare som är vanligt förekommande i debatter, artiklar och som blir affischnamn för partipolitiken. När man ser på kandidaterna till Europaparlamentet så finns inte samma tydliga namn och därför gör det svårare att förmedla en enkel bild till läsaren. Ett undantag skulle vara Marit Paulsen som är ett tydligt namn för Folkpartiet i Europaparlamentet.

När det gäller åsiktsförmedling och vilka som får föra fram sina åsikter har vår undersökning visat att över 70 procent av artiklarna inte innehåller någon åsikt ifrån varken partier, ledamöter eller kandidater. Tidningarna blir mer en arena för information än vad de blir en arena för åsikter. I alla fall när det gäller politikernas åsikter. Det finns gott om både ledare och insändare som tycker till men färre artiklar som låter politikernas åsikter föras fram. Göran Palm lyfter fram i ett av sina tre kriterier för vad medborgarna i en demokrati har rätt till när det kommer till EU-journalistik, att journalistiken måste vara en oberoende aktör⁵⁶. Magnus Jerneck anser istället att mediernas uppgifter i en demokrati är att det ska vara en arena för politiska aktörer⁵⁷.

⁵⁴ Göran Palm, 2000 s.45f.

⁵⁵ Erika Abramsson & Jesper Strömbäck, 2004 s.35f.

⁵⁶ Göran Palm, 2000, s.45f.

⁵⁷ Magnus Jerneck, 1994 s.238.

Om man istället knyter ihop detta med SOU:s utredning om mediernas uppgifter för en fri åsiktsbildning skulle man kunna se hur läsaren kan gynnas av en rapportering med fler partier, ledamöter och kandidater som uttrycker sig. Som det står i SOU från 1995 så är en av mediernas tre uppgifter att låta olika åsikter komma till tals⁵⁸. I utredningen står det också att medierna kan gynna den fria åsiktsbildningen genom att driva egna linjer eller genom debatt, information och nyhetsförmedling⁵⁹. Så även om det inte är en större mängd artiklar som låter politiker komma till tals med sina åsikter så kan andra personers tyckande, så som till exempel ledare, debattsidor och insändare, ge läsaren möjlighet till att självständigt ta beslut och bilda åsikter.

Samtidigt är det som står i den tidigare forskningen och då i Alexa Robertsons *Depictions of the European Union – in 19 Swedish media 10 May-20 June and 1-14 November* att nyhetsinnehållet oftast varit influerat av politiska aktörer⁶⁰. I fallet med vår uppsats så beror den stora mängden artiklar utan åsikter från partier, ledamöter eller kandidater på att det till så stor del har skrivits artiklar om valdeltagande som inte har förknippats med några politikernas åsikter. Men det beror även på en stor mängd ledare vilket har inneburit tyckande av olika slag, men då av journalister och inte av parti, ledamot eller kandidat.

En anledning till att partier, ledamöter och kandidaters åsikter inte kommer fram i artiklarna skulle återigen kunna bero på journalistikens ekonomiska villkor. När redaktionerna får mindre pengar och pressen blir större på journalisterna så väljer man kanske att sätta ihop ett snabbare material som är baserat på statistik. Snarare än att ringa upp en ledamot eller kandidat och göra en intervju om någonting som journalisten inte är insatt i och som läsaren inte har en önskan om att sätta sin in i.

När det gäller frågan om hur utbildande artiklarna är har vi konstaterat att frågan är relevant om än svår att undersöka. Som tidigare nämnts finns det en stor problematik i att koda in material som inte har tydliga gränser och fördelningar. Det finns ändå en relevans i frågan som kanske hade kunnat undersökas bättre i en annan form än kvantitativ innehållsanalys. Eftersom Dahls kriterier för en demokratisk stat är att uppnå en upplyst förståelse och att varje medborgare ska ha lika möjligheter att förstå och begrunda i politiska frågor⁶¹ hade det varit intressant att ta reda på hur dagstidningarna tar just det ansvaret.

En nyhetsrapportering som syftar till att utbilda läsaren är inte någonting som enbart Dahl lyfter upp som någonting viktigt i samhället. Även Graham Murdock skriver om rätten till kunskap för att kunna upprätthålla ett väl fungerande medborgarskap i den globaliserade världen⁶².

⁵⁸ SOU 1995:37, s.156.

⁵⁹ Ibid, s.157.

⁶⁰ Alexa Robertson, 1999 s.20.

⁶¹ Robert A. Dahl, 2002, s.175.

⁶² Graham Murdock, 1999, s.11.

Slutsatser

Syftet med vår uppsats har varit att undersöka hur mycket information läsaren fick ta del av om Europaparlamentsvalet 2009 samt att jämföra resultatet med siffror från tidigare valundersökningar. Vi tog avstamp i mediernas demokratiska roll som informationsförmedlare och undersökte om svensk dagspress uppfyller kraven för oberoende medier i en demokrati. Efter att ha studerat resultaten tycker vi att medierna i det stora hela uppfyllde sin roll som informationsförmedlare inför valet 2009.

Den mängd artiklar som skrevs om Europaparlamentet tycker vi visar på att tidningarna bryr sig om Europaparlamentet och vill ge läsarna information om detta. Alla tidningarna har även använt sig av en speciell vinjett för artiklar som rör Europaparlamentsvalet. Detta tyder också på att de vill göra läsarna mer uppmärksamma på valet. Vidare kan man diskutera spridningen på ämnesvalen. Vi ser ett problem i att det skrivs mycket om själva valet och mindre om de ämnesfrågor som Europaparlamentet beslutar i. Detta betyder att läsarna får läsa mycket om Europaparlamentet men de får inte tillräckligt av den upplysta förståelse som Dahl skriver om.

Hur materialet ser ut kan bero på det ekonomiska läget för branschen och eftersom vissa ämnen är lättare att skriva om än andra får de kanske ta större plats. Att skriva om saker som hur valdeltagandet ser ut, om opinionsundersökningar och mer om valet i sig kräver mindre tid från journalistens sida än att sätta sig in i en sakfråga.

Även om vi inte drar några paralleller mellan mediebevakningen och valdeltagandet kan det ändå vara intressant att fundera på vad som är hönan och ägget. Är det den dåliga rapporteringen som leder till lågt valdeltagande eller lågt valdeltagande som leder till dålig rapportering?

För att återkomma till den första frågan vi ställde, är valet bortglömt? Efter att ha undersökt antalet artiklar måste vi säga att vi inte håller med. Det publicerades många artiklar om Europaparlamentsvalet och läste man regelbundet någon av de tidningar vi undersökt kan det inte ha gått någon läsare förbi att de skulle bege sig till vallokalen den 7 juni. Att så många ändå struntar i att rösta tyder på att intresset från medborgarna inte finns. Så även fast valet inte är bortglömt av medierna så verkar det som att ingen riktigt bryr sig ändå.

Förslag på fortsatt forskning

Vi föreslår att någon plockar upp stafettpinnen och fortsätter undersökningen med att studera bevakningen kring Europaparlamentsvalet 2014. Det finns nu ett gediget material över tidigare val och det skulle vara intressant att se förändring över åren 1995-2014. En annan forskningsinriktning skulle kunna vara att undersöka närmare kring vilken typ av information som läsarna får ta del av i artiklarna. Är artiklarna pedagogiska eller ger de enbart information? Engdahl har gjort ett försök till detta men hans forskning når tyvärr inte ända fram. En sådan

undersökning skulle förenklas genom att studien görs med en kvalitativ analys istället för kvantitativ.

I vår undersökning kunde vi inte heller veta hur den ökande bildsättningen egentligen sett ut. Att göra en analys av vad den ökande mängden bilder egentligen innehåller för information till läsaren hade varit kompletterande till vår forskning och en intressant vinkel kring bevakningen av Europaparlamentsvalet. För det finns ju en skillnad mellan om bilderna föreställer valurnor och EU-flaggor eller om det finns någon annan slags information i bilden som uppmärksammar läsaren om någonting. Man skulle även kunna skilja mellan bilder och grafik, något som vi inte har gjort i vår undersökning.

Källförteckning

Tryckta källor

- Abramsson, Erika, Strömbäck, Jesper. 2004. "EU-parlamentsvalet - en god eller dålig nyhet?". Demokratiinstitutets rapportserie nr 11, 2004. Sundsvall
- Dahl, Robert A. 2002. *Demokratin och dess antagonister*. Stockholm Ordfront Förlag.
- Dearing, James W., Rogers, Everett M. 1996. *Agenda-Setting*. Sage Publications.
- Engdahl, Per. 2005. *En ännu sämre nyhet - En jämförande studie över dagspressens bevakning av Europaparlamentsvalen 1995, 1999 och 2004 utifrån ett demokratiskt perspektiv*. Linköpings universitet.
- Jerneck, Magnus. 1994. "Demokrati och internationalisering" i Anders Sannerstedt och Magnus Jerneck (red) *Den moderna demokratins problem*. Lund Studentlitteratur.
- Johansson, Debora. 1999. "En ganska dålig nyhet - EU-bevakningen i svenska medier inför valet 1999". Demokratiinstitutets rapportserie nr 12, 1999. Sundsvall
- McCombs, Maxwell, Shaw, Donald. 1972. The Agenda-setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*. 36 (2): 176-178.
- Murdock, Graham. 1999. "Rights and representation: public discourse and cultural citizenship" i Jostein Gripsrud *Television and common knowledge*. London. Routledge
- Palm, Göran. 2000. *I nationens och marknadens intresse : journalister, nyhetskällor och EU-journalistik*. Göteborg. Institutionen för masskommunikation.
- Robertson, Alexa. 1999. *Depictions of the European Union in 19 Swedish Media 10 May - 20 June and 1-14 November 1999*. Stockholms universitet.
- SOU, 1995:37. Pressutredningen -94. *Vårt dagliga blad - stöd till svensk dagspress*.
- Strömbäck, Jesper. 2000. *Makt och medier. Om samspelet mellan medborgare, medier och politiska makthavare*. Lund. Studentlitteratur.
- de Vreese, Claes H., Banducci, Susan A., Semetko, Holli A & Boomgaarden, Hajo G. 2006. The News Coverage of the 2004 European Parliament Election Campaign in 25 Countries. *European Union Politics*. 7 (4): 477-504.

Digitala källor

Alf W. Johansson & Stefan Sundin, 2014, "Dagens Nyheter", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/dagens-nyheter>

Elisabeth Sandlund, 2014, "Svenska Dagbladet", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/svenska-dagbladet>

Nationalencyklopedin, 2014, "Norrländska Socialdemokraten", hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/lang/norrland%20ska-socialdemokraten>

Nationalencyklopedin, 2014, "Aftonbladet" hämtad 1/4 2014 från <http://www.ne.se/kort/aftonbladet>

Statistiska Centralbyrån. 2009. "Kraftig ökning av valdeltagandet av unga män". Hämtat 8/5 2014 från http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Demokrati/Allmanna-val/Europaparlamentsval-valdeltagandeundersokningen-/Aktuell-Pong/2009A01b/Behallare-for-Press/Europaparlamentsvalet-2009-valdeltagandeundersokningen/

Appendix 1 Kodbok

V1 Referensnummer

V2 Datum

V3 Källa

1. Dagens Nyheter
2. Svenska Dagbladet
3. Norrländska Socialdemokraten
4. Aftonbladet

V4 Vilken sida

V5 Under vilken rubrik

1. Ledare
2. Debatt
3. Inrikes
4. Utrikes
5. EU
6. Ekonomi
7. Kultur
8. Bilaga
9. Lokal/regional
10. Övrigt
11. Politik
12. Insändare
- 13 EU-valet
14. TV-guide
15. Annons

V6 Storlek

1. Mer än en sida
2. En sida
3. $\frac{2}{3}$ -sida
4. $\frac{1}{2}$ -sida
5. $\frac{1}{4}$ -dels sida
6. $\frac{1}{6}$ -dels sida
7. Notis

V7 Exponering förstasida

0. Nej
1. Ja

V8 Bild

0. Nej
1. Ja

V9 Koppling Europaparlamentet

1. Kärnpunkt
2. Väsentlig del
3. Nämnns endast

V10 Ämne

1. Valdeltagande
2. Valkampanj
3. Opinionsmätningar
4. Partiernas strategier
5. Valdebatt
6. Massmedias roll
7. Personval
8. VALET
9. Utländska EP-val
10. EMU
11. Utvidgning
12. Utveckling av EU (fördrag framtidskonvent)
13. Överstatlighet
14. Korruption/maktmissbruk
15. EU-kommissionen
16. EU-parlamentet
17. Övriga EU-institutioner
18. Sysselsättning/arbetslöshet
19. Jordbruk/konsument
20. Försvar/säkerhet/polis
21. Bistånd/utrikespolitik
22. Flyktingpolitik
23. Miljö
24. Frihandel/fri rörlighet
25. Sociala frågor (t ex vård och socialförsäkringssystem)
- 26.

- 27.
28. Ekonomiska frågor (t ex skattelagstiftning, aktiebolagslag)
29. Utträde ur EU
30. Personporträtt
31. Karaktärsfrågor/egenskaper
32. Personstrider
33. Personvalskampanj
34. Frågor rörande enskild MEP
35. Icke-politisk kontext

V11 Vilket ämne 2

1. Valdeltagande
2. Valkampanj
3. Opinionsmätningar
4. Partiernas strategier
5. Valdebatt
6. Massmedias roll
7. Personval
8. VALET
9. Utländska EP-val
10. EMU
11. Utvidgning
12. Utveckling av EU (fördrag framtidskonvent)
13. Överstatlighet
14. Korruption/maktmissbruk
15. EU-kommissionen
16. EU-parlamentet
17. Övriga EU-institutioner
18. Sysselsättning/arbetslöshet
19. Jordbruk/konsument
20. Försvar/säkerhet/polis
21. Bistånd/utrikespolitik
22. Flyktingpolitik
23. Miljö
24. Frihandel/fri rörlighet
25. Sociala frågor (t ex vård och socialförsäkringssystem)
- 26.
- 27.
28. Ekonomiska frågor (t ex skattelagstiftning, aktiebolagslag)
29. Utträde ur EU
30. Personporträtt

31. Karaktärsfrågor/egenskaper
32. Personstrider
33. Personvalskampanj
34. Frågor rörande enskild MEP
35. Icke-politisk kontext

V12 Vilket ämne 3

1. Valdeltagande
2. Valkampanj
3. Opinionsmätningar
4. Partiernas strategier
5. Valdebatt
6. Massmedias roll
7. Personval
8. VALET
9. Utländska EP-val
10. EMU
11. Utvidgning
12. Utveckling av EU (fördrag framtidskonvent)
13. Överstatlighet
14. Korruption/maktmissbruk
15. EU-kommissionen
16. EU-parlamentet
17. Övriga EU-institutioner
18. Sysselsättning/arbetslöshet
19. Jordbruk/konsument
20. Försvar/säkerhet/polis
21. Bistånd/utrikespolitik
22. Flyktingpolitik
23. Miljö
24. Frihandel/fri rörlighet
25. Sociala frågor (t ex vård och socialförsäkringssystem)
- 26.
- 27.
28. Ekonomiska frågor (t ex skattelagstiftning, aktiebolagslag)
29. Utträde ur EU
30. Personporträtt
31. Karaktärsfrågor/egenskaper
32. Personstrider
33. Personvalskampanj
34. Frågor rörande enskild MEP

35. Icke-politisk kontext

v.13 Åsiktsförmedling

0. Nej

1. Ja, partiprogram eller åsikt
2. Ja, parti, enstaka frågor
3. Ja, enskilda kandidaters program

V.14 Artikelns informationskaraktär

1. Informativ
2. Kunskapsgivande
3. Pedagogisk

Appendix 2 Kodförklaring

Referensnummer

Referensnummer börjar på ett vid första analysenheten och fortsätter sedan i stigande led.

Datum

Vilket datum publicerades artikeln? Vi skriver här bara dag, ej månad. Exempelvis så blir första september "1" i kodningen.

Källa

I vilken tidning publicerades artikeln?

Vilken sida

På vilken sida i tidningen finns artikeln?

Under vilken rubrik

Under vilken del eller rubrik i tidningen presenterades artikeln?

Storlek

Hur stor del av en sida upptar artikeln?

Exponering förstasida

Exponeras artikeln på tidningens förstasida? Med förstasida menas tidningens framsida. Räcker ej heller bara med till exempel "EU valet s. 12" eller dylikt utan text eller bild i anknytning till sidhänvisning.

Bild

Finns det bilder publicerade med artikeln? Med bild menas även grafik, diagram, illustrationer, karikatyrer. Alltså när något visuellt presenteras för läsaren.

Koppling Europaparlamentet

Hur stor är kopplingen till Europaparlamentet, eller frågor som rör Europaparlamentet, i artikeln. Med kärnpunkt menas att artikeln enbart behandlar Europaparlamentet eller frågor som rör Europaparlamentet. Med väsentlig del menas att Europaparlamentet eller frågor som rör Europaparlamentet behandlas i stor omfattning. Med nämns endast menas artiklar där

Europaparlamentet eller frågor som rör Europaparlamentet endast nämns i förbigående och inget större sammanhang skapas. Kallas även nyhetshandtag⁶³

Vilket ämne

Vilket ämne behandlas huvudsakligen i artikeln? Fördelningen av de olika ämnena är gjort på följande sätt:

Spelfrågor innehåller ämnena 1-9.

Sakfrågor innehåller ämnena 10-29.

De personrelaterade frågorna innehåller ämnena från 30-34.

Det enda ämnet som står utanför är "Icke-politisk kontext"

Vilket ämne 2

Vilket övrigt ämne behandlar artikeln?

Vilket ämne 3

Finns det ett tredje ämne i artikeln kodas det in här.

Åsiktsförmedling

Speglar artikeln ett parti eller kandidats valprogram eller åsikter?

Artikeln informationskaraktär

Artikeln karaktär i form av information eller kunskapsbringande. Med informativ menas artiklar som inte förklarar eller drar paralleller. Exempelvis refererande artiklar. Med kunskapsgivande menas artiklar som förklarar och visar på mönster i den sociala världen samt ger självförståelse att kunna se förändringar. Man sätter in informationen i en kontext. Med pedagogiskt menas artiklar vars syfte är att utbilda läsaren till exempel till att välja vilket parti man vill rösta på.

⁶³ "This category refers to items in which the EU figures in the headline or lead, but which then go on to deal with something else; or items in which the EU is the cue but which also deal with non-EU matters" (se Robertson, 1999:12f)